Toelichting wijziging gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis 2023

De wijziging van de gemeenschappelijke regeling "Het Gegevenshuis" is in de eerste plaats ingegeven door de wettelijke plicht tot aanpassing van de regeling aan de per 1 juli 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regeling. Om te komen tot kwalitatief goede aanpassingen en om te voorkomen dat colleges en raden c.q. het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van het waterschap allemaal verschillende wijzigingsteksten moeten beoordelen van alle gemeenschappelijke regelingen waar ze aan deelnemen, is het traject van verplichte wijzigingen door (vrijwel) alle gemeenschappelijke regelingen in gezamenlijkheid opgepakt onder begeleiding van Boels Zanders advocaten.

Naast deze gezamenlijke aanpak van verplichte wijzigingen, is actualisering van de gemeenschappelijke regeling "Het Gegevenshuis" dringend gewenst. Daarnaast is gebleken dat bij de derde wijziging in 2020, nodig na invoering van de WNRA, bij enkele deelnemers vormfouten zijn gemaakt. Derhalve worden deze wijzigingen samen met alle andere wijziging als één geheel opnieuw in procedure gebracht. Daarbij wordt de tekst van de laatste wijziging in 2016 als basis genomen en per artikel de nieuwe tekst ernaast gezet met daarbij een toelichting wat waarom is gewijzigd. Hierna volgt een algemene toelichting van de te onderscheiden wijzigingen.

I. Wijzigingen voortvloeiende uit de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen

De Wet gemeenschappelijke regelingen is per 1 juli 2022 op een aantal punten ingrijpend gewijzigd. Belangrijke aanleiding was de versterking van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen door het verhogen van de betrokkenheid van de gemeenteraden en de mogelijkheid van inspraak door ingezetenen en belanghebbenden. Een aantal instrumenten die de wet noemt zijn rechtstreeks van kracht, zoals de uitgebreidere regeling met betrekking tot de zienswijzen en de langere termijnen onder meer bij de planning en control-cyclus, het regionaal enquêterecht en de positie van de rekenkamer(functie). Dit betekent dat de gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis op die onderdelen waar nodig aangepast moet worden. In de praktijk hanteerde Het Gegevenshuis in de planning en control-cyclus reeds de nu wettelijk verplichte termijnen en werden jaarrekening, begroting(swijziging) en meerjarenraming aan de raden van de gemeenten c.q. het algemeen bestuur van het waterschap integraal voor zienswijze voorgelegd.

Andere aspecten die de wet noemt dienen in de gemeenschappelijke regeling verder uitgewerkt te worden, zoals het betrekken van de gemeenteraad bij planvorming of het betrekken van ingezetenen bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid. Ook zaken als evaluatie van de regeling, de opheffing, een uitgebreidere uittredingsregeling en eventueel de instelling van een Gemeenschappelijke adviescommissie zijn onderwerpen die in de gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis moeten worden vastgesteld.

Voor al deze wijzigingen heeft Het Gegevenshuis één op één de tekstvoorstellen overgenomen die in het gezamenlijk traject van de gemeenschappelijke regelingen op advies van Boels Zanders zijn opgesteld.

II. Actualisering van de regeling

Vervallen verschil tussen deelnemers A en deelnemers B

Bij de oprichting van Het Gegevenshuis werd nog uitgegaan van twee soorten deelnemers: overheidsorganisaties die een wettelijke plicht hebben tot het beheren van één of meer basisregistraties en overheidsorganisaties die deze plicht niet hebben. Omdat Het Gegevenshuis uitgaat van 'gewilde winkelnering' op basis van het 'shared service centre' principe, was het wel zaak dat een overheidsorganisatie met een wettelijke plicht tot het beheren van basisregistraties tenminste het beheer van de Basisregistratie Grootschalige Topografie bij Het Gegevenshuis zou beleggen. Dit omdat Het Gegevenshuis de geometrie in haar databeheer centraal stelt en dat bijvoorbeeld het beheren van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) zonder dat ook de BGT zou worden beheerd tot extra handelingen zou leiden en bovendien geen directe sturing mogelijk is op de kwaliteit van de geometrie in die registratie. Vandaar dat in de Gemeenschappelijke Regeling een onderscheid werd gemaakt tussen 'deelnemer A' en 'deelnemer B'.

Deze tweedeling heeft vaak tot verwarring geleid en beïnvloedt de leesbaarheid van de Regeling negatief. In de praktijk is gebleken dat de duiding van 'deelnemer B' (een overheidsorganisatie die geen uit de wet voortvloeiende verplichting inzake het beheer van basisregistratie heeft) overbodig is. Er zijn namelijk geen deelnemers die deze verplichting niet hebben; gemeenten en het Waterschap hebben deze verplichting wel. Daarenboven is landelijk de koers bepaald richting Samenhangende ObjectenRegistratie (SOR), tegenwoordig ook weer integrale objectenregistratie genoemd, waar Het Gegevenshuis zoveel als mogelijk op voorsorteert, zodat het oorspronkelijk gedachtengoed dat tenminste het beheer van de BGT bij Het Gegevenshuis belegd moest worden, niet meer valide is.

Toetreding waterschap tot de regeling

Door de toetreding van het waterschap veranderede de regeling van een regeling tussen gemeenten (hoofdstuk I Wet gemeenschappelijke regelingen) naar een regeling tussen gemeenten en waterschappen (hoofdstuk V Wet gemeenschappelijke regelingen. Bij de vorige wijziging (zie hierna bij herstel) werd de aanduiding van de bestuursorganen van het waterschap alsmede de juiste verwijzing naar de Wet gemeenschappelijke regelingen niet consequent doorgevoerd. Dit is nu in de gehele tekst van de regeling juist verwoord.

Actualisering overig

Dit betreft kleine wijzigingen, zoals de wijziging het gevolg van de gemeentelijke herindeling waarbij de gemeente Beekdaelen werd gevormd. Verder betreft het wijzigingen als gevolg van de invoering van de Wet Elektronische Publicaties per 1 juli 2021, het laten vervallen van de beginselverklaring die bij de oprichting van Het Gegevenshuis gold en het actualiseren van verwijzingen naar wetteksten.

III. Herstelactie

Bij de vorige wijziging van de gemeenschappelijke regeling in 2020 is achteraf gebleken dat niet alle deelnemers tekstueel hetzelfde dictum hebben gebezigd. Ook is gebleken dat is niet overal de correcte juridische procedure is gevolgd. In plaats van per deelnemer die het betreft een herstelactie uit te voeren en om te voorkomen dat verwarring ontstaat bij de bestuursorganen als kort achter elkaar twee keer de gemeenschappelijke regeling van Het Gegevenshuis op de agenda staat, is ervoor gekozen om deze eerdere wijzigingen nu weer als wijziging mee te nemen samen met alle andere

wijzigingen. De wijziging in 2020 had met name betrekking op de invoering van de WNRA waardoor aanpassing nodig was om Het Gegevenshuis deel te laten nemen aan een vereniging met name de nieuwe Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisatie. Dit is noodzakelijk om de Cao voor de werknemers in dienst van Het Gegevenshuis van toepassing te laten zijn. In het verlengde daarvan ook de aanpassing van de lokaal vast te stellen rechtspositie. Kon voorheen nog de rechtspositie van de gemeente Heerlen van toepassing zijn, per 2020 dient Het Gegevenshuis haar eigen Personeelshandboek te hebben. Verder werden er enkele wijzigingen opgenomen die bijvoorbeeld te maken hadden met de toetreding van het waterschap (zie hiervoor).

IV. Tekstuele wijzigingen

Tenslotte zijn nog enkele wijzigingen aangebracht die puur tekstueel zijn. Zo is consequent de duiding van de bestuursorganen met hoofdletters veranderd in kleine letters en een enkele keer is voor de leesbaarheid de zin net iets anders geformuleerd.